

ECCESS 2026

De intercultureel competente (pedagogisch) professional

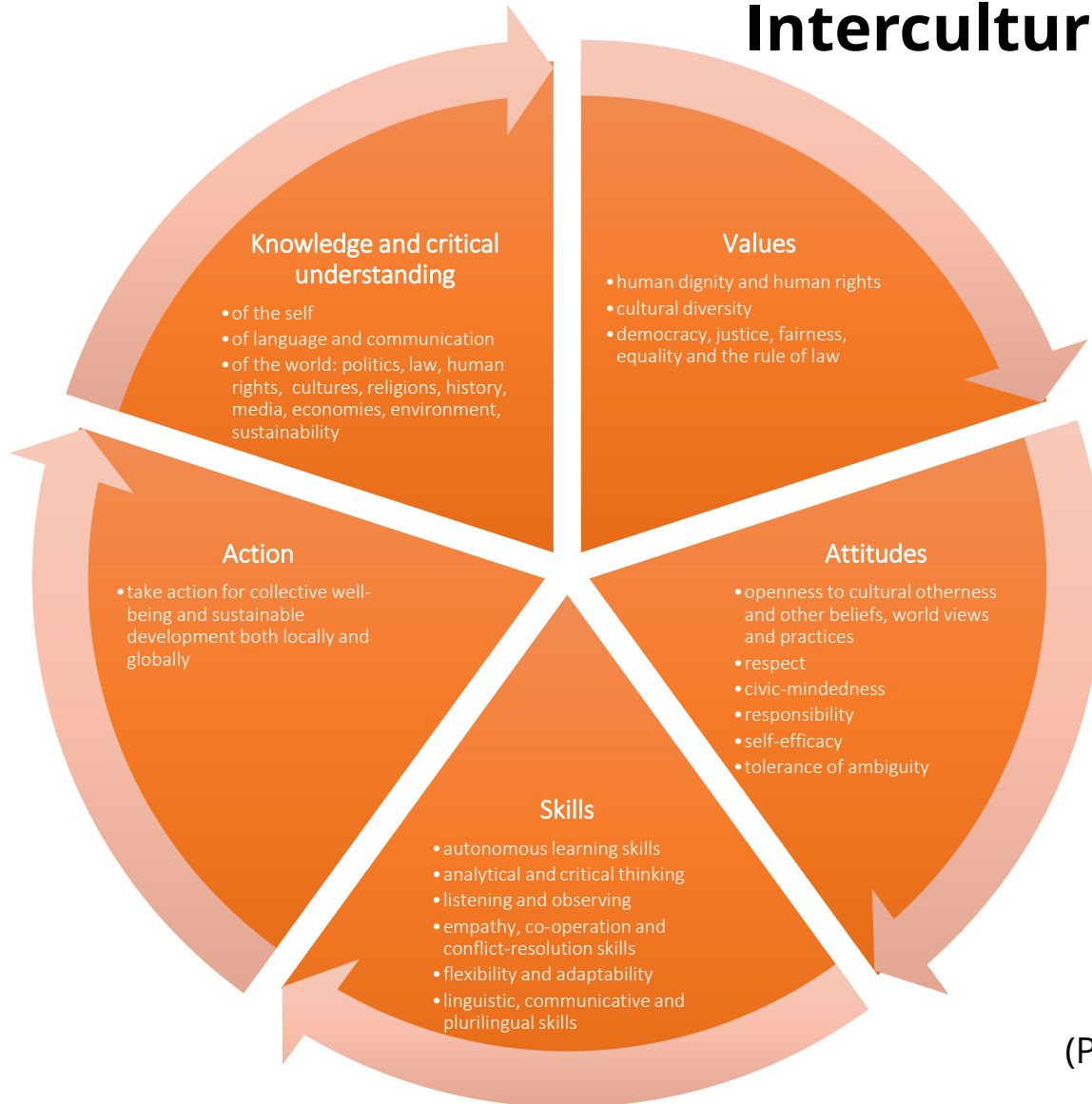

Wat willen kinderen zelf?

- Competente professionals die ze laten voelen dat zij en hun familie welkom zijn in de opvang/school → interculturele competenties
- Literatuur laat zien dat er winst te behalen is
 - Professionals voelen zich zelf niet altijd goed voorbereid op diversiteit samenleving
 - (Culturele) inclusie is nog niet voor alle kinderen vanzelfsprekend

Interculturele competenties

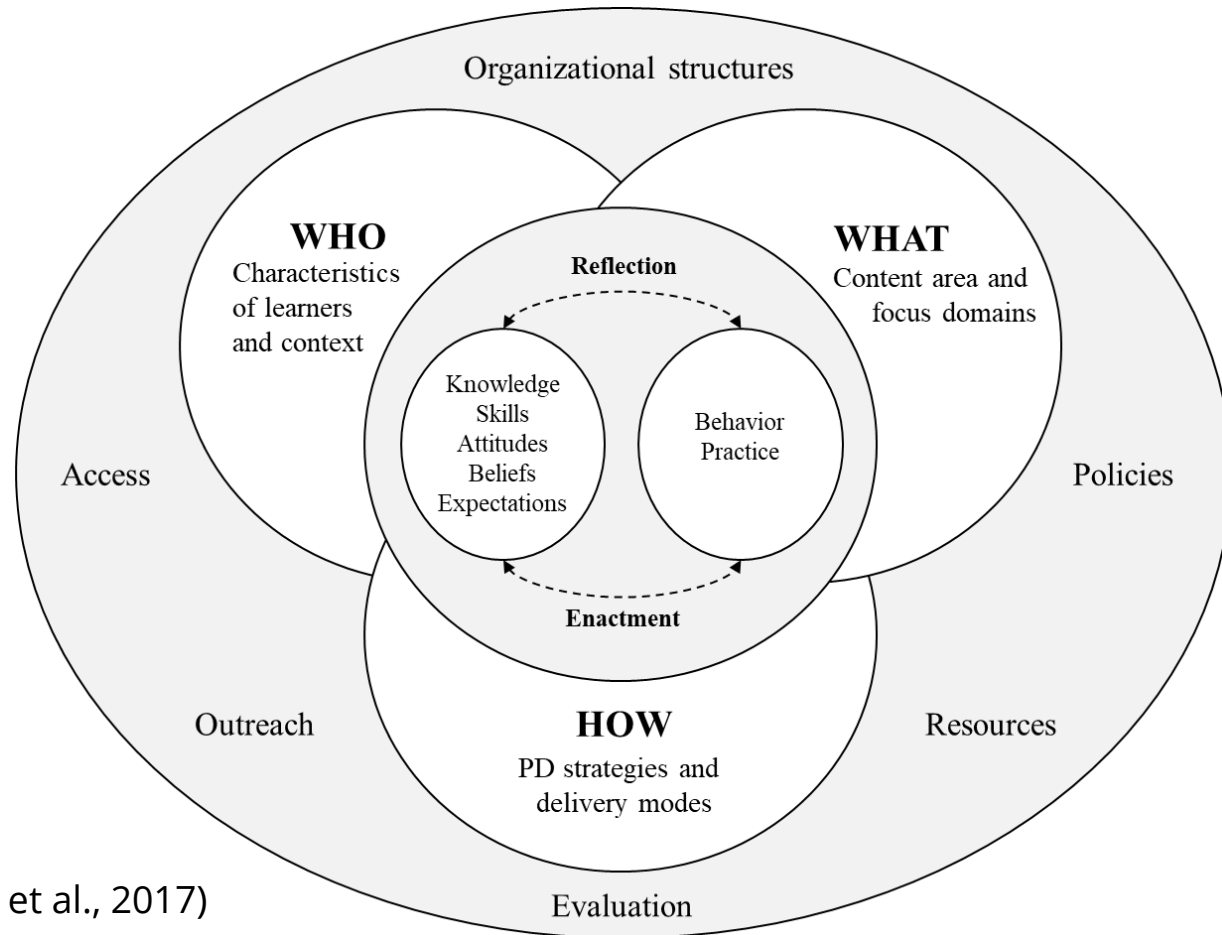
Interculturele competenties

- Interculturele kennis, vaardigheden, overtuigingen en praktijken van professionals vanuit een mensenrechtenperspectief waar diversiteit hooggewaardeerd wordt
- Componenten hebben interactie met elkaar

(Pastori et al., 2018)

Professionele ontwikkeling

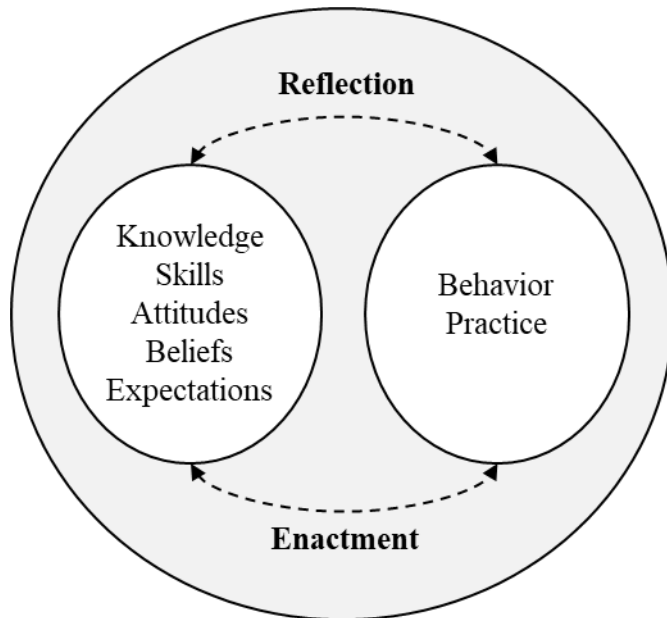
(Slot et al., 2017)

Professionele ontwikkeling

- Geschikt middel om interculturele competenties te verbeteren, mits:
- Ingebed in de organisatie
- Toegespitst op de specifieke context van de lerende professional
- Aandacht voor kernproces van reflectie en enactment

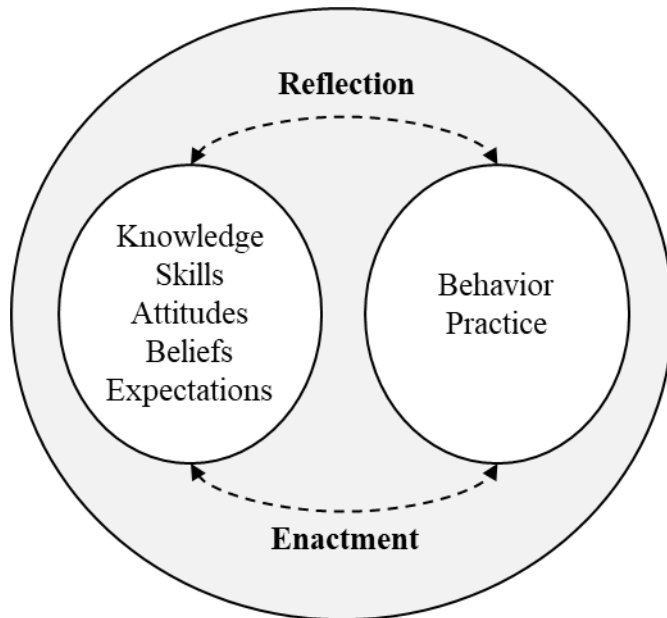
Professionele ontwikkeling

- Leren is uiteindelijk een individueel intern proces
 - Ultieme doel is gedrag van professional aanpassen
- Relatie tussen weten/denken/kunnen en doen
 - Complex en rommelig
 - *“Counter-intuitively, when EC educators hold positive attitudes towards LGBTIQ-parented families, they are less likely to act upon their stated attitudes”* Liang & Cohrssen (2019)

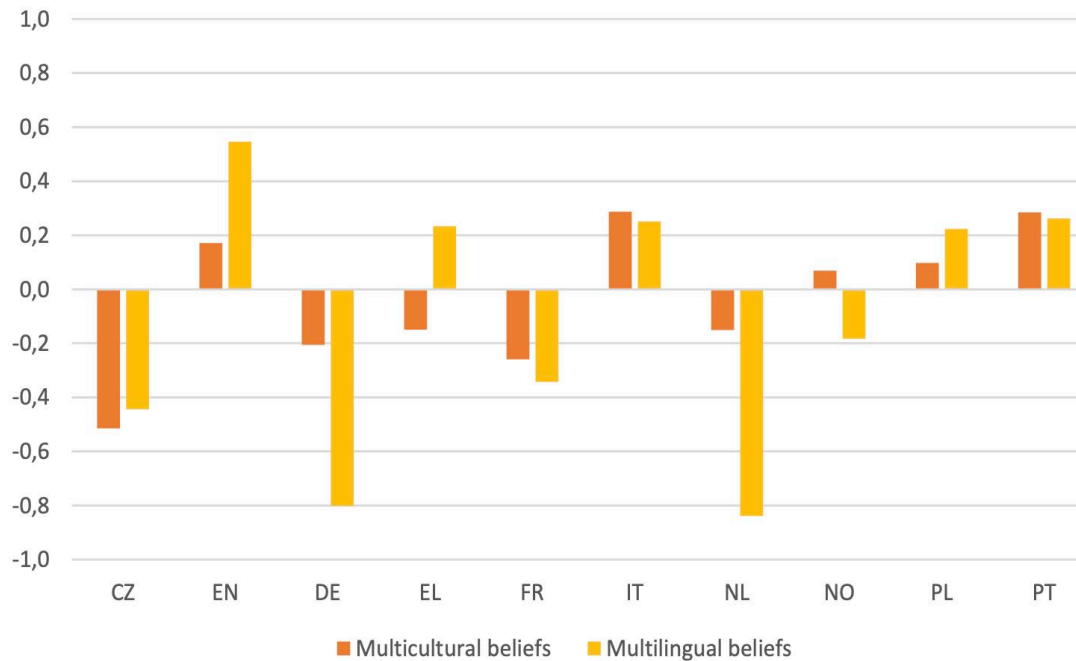
Professionele ontwikkeling

- Relatie is te beïnvloeden door twee mechanismes
 - Reflectie (bewustwording) en enactment (actie ondernemen)
- 1. Overtuigingen
 - D&I in het algemeen, de ander (bias), jezelf
- 2. Praktijk
- 3. Mechanismes voor verandering

1. Overtuigingen

- Over diversiteit en inclusie in het algemeen
 - Kleurenblindheid dominant perspectief in EU
 - 'Ik zie geen kleur, ik zie alleen mensen'
 - Eerlijkheid = gelijkheid (hetzelfde krijgen)
 - Kleurenblindheid = belemmering voor inclusie
- Nederland relatief minder positief tav diversiteit (met name talige diversiteit)
 - Data 2018; sindsdien stijgende trend in aandacht voor het onderwerp
 - UKK 2024; zelfde patroon cultuur vs taal

1. Overtuigingen

- Over de ander
 - Bias (ofwel vooroordelen)
 - Vaak onbewust
- Gedeelde component in bias (niet altijd individueel)
 - Literatuur: institutioneel racisme & stereotypering
 - ISOTIS: hoge ICCs op siteniveau voor attitude tav meertaligheid → professionals die in dezelfde site (meestal gemeente/stad) werken, lijken meer op elkaar mbt attitude rondom taal dan culturele diversiteit

1. Overtuigingen

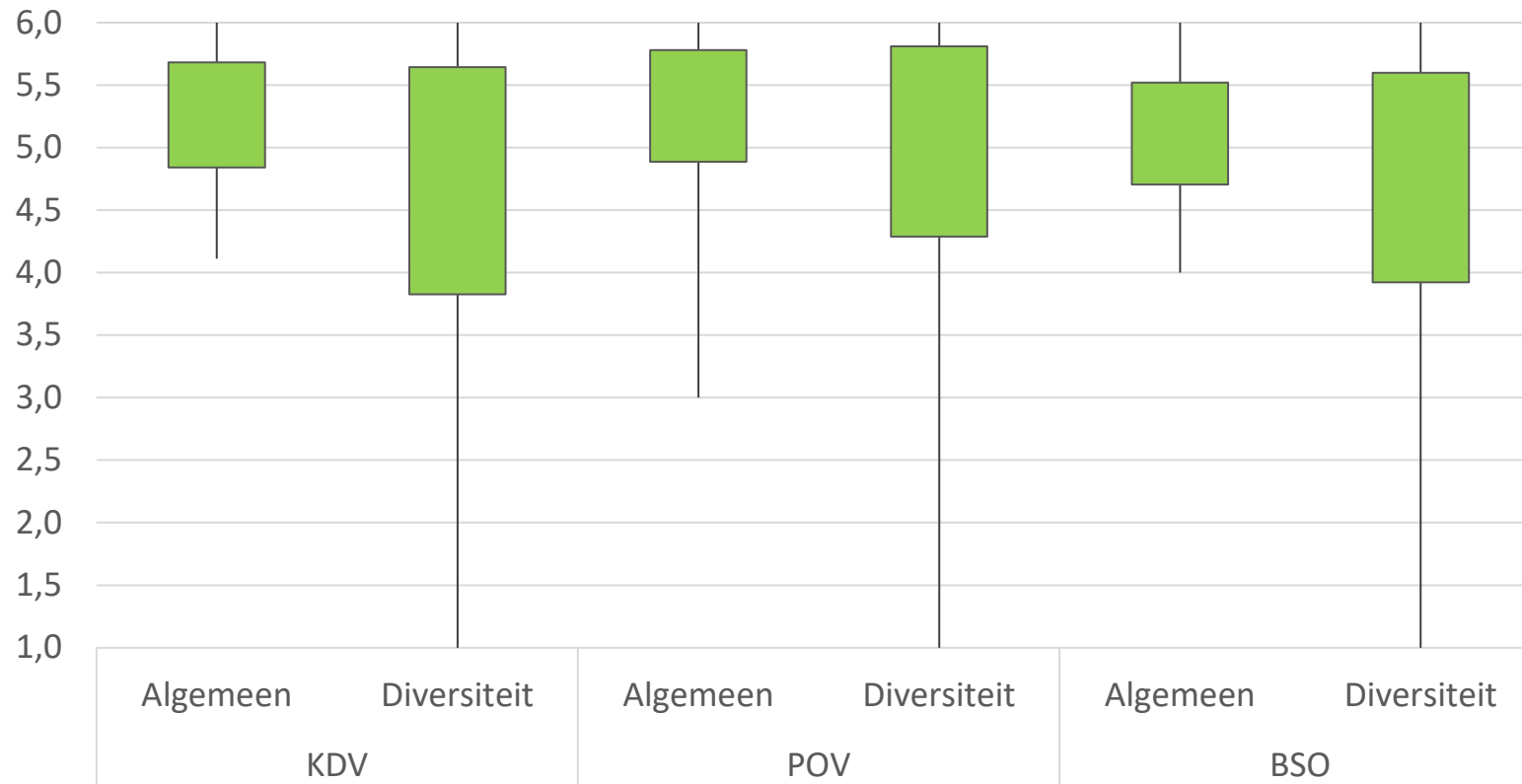

- Over jezelf
 - Self-efficacy (competentiebeleving) → hoe competent jezelf voelt, niet hoe competent je bent
 - Domein-specifiek: Verschil tussen algemeen en diversiteitsgerelateerd
- ISOTIS: positieve relatie met diversiteit in de groep en multiculturele praktijken
 - Meer multiculturele praktijken in meer diverse groepen
 - Meer competentiebeleving in meer diverse groepen
 - Meer multiculturele praktijken bij professionals die zich competenten voelen
 - Relatie alleen voor diversiteitsgerelateerde self-efficacy
 - Jezelf in het algemeen een goede professional vinden, is dus niet goed genoeg

1. Overtuigingen

Competentiebeleving pedagogisch professionals (LKK2017-2025)

- Diversiteitsgerelateerde self-efficacy scoort lager en meer variatie
- Self-efficacy het hoogst in de peuteropvang (met name diversiteit)

N = ruim 1000 pp; diversiteit pas vanaf 2021 gemeten N = ruim 650 pp

1. Overtuigingen

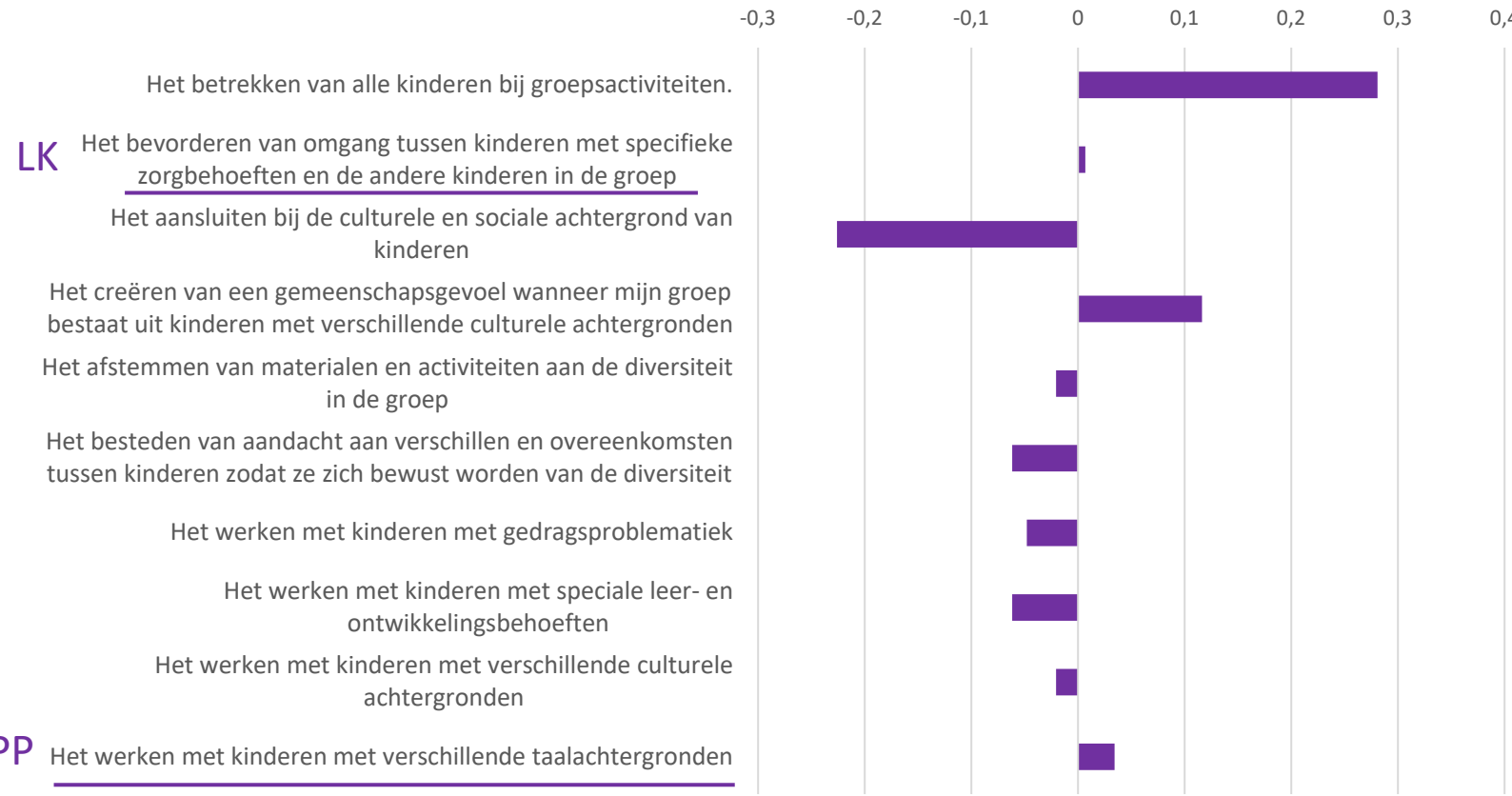
	SE Diversiteit			Multiculturele praktijken			% Lage SES			% Niet NL			% Zorg		
	KDV	POV	BSO	KDV	POV	BSO	KDV	POV	BSO	KDV	POV	BSO	KDV	POV	BSO
SE Algemeen	++	++	++	++	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
SE Diversiteit				++	++	++	+	+	X	+	++	++	X	++	X
Multiculturele praktijken							X	+	X	++	++	+	X	++	X
% Lage SES													++	++	++
% Niet NL														++	++

- Relatie tussen beide SE concepten
- Positieve samenhang SE diversiteit en multiculturele praktijken
- Positieve samenhang SE diversiteit en populatie (met name niet-NL)
- Multiculturele praktijken gerelateerd aan populatie

Vergelijkbare cyclische relatie tussen setting, overtuiging en praktijk

1. Overtuigingen

- Diversiteit SE beperkt gemeten (ISOTIS/LKK)
 - Uitgebreider in kaart gebracht binnen UKK (2024)

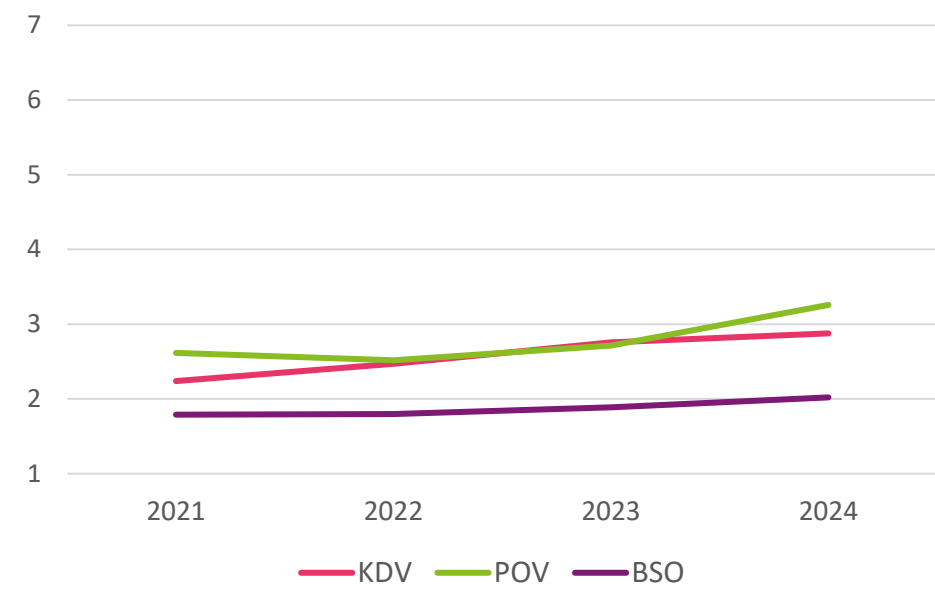
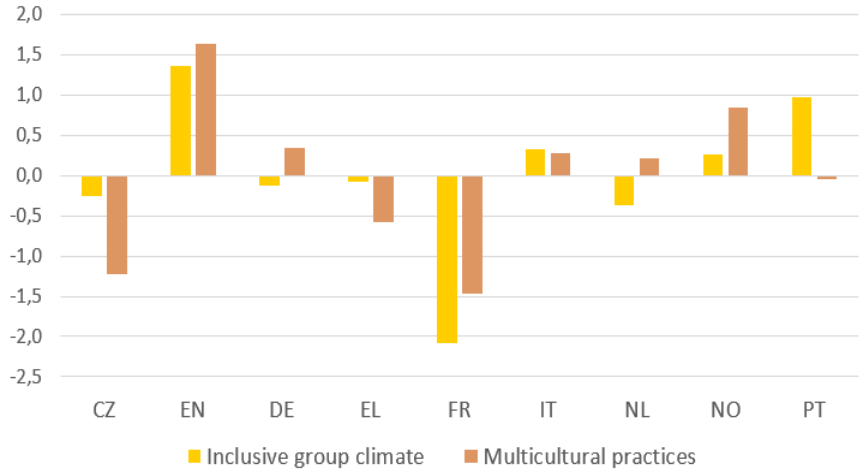
- Relatief meest competent tav betrekken van alle kinderen; minst tav aansluiten bij achtergrond

- Sterke relatie met inclusieve groepspraktijken

- Geen relatie met populatie (muv taalachtergronden)

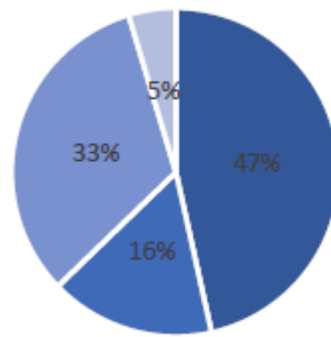
ISOTIS INCLUSIVE EDUCATION AND SOCIAL SUPPORT TO TACKLE INEQUALITIES IN SOCIETY

2. Praktijken

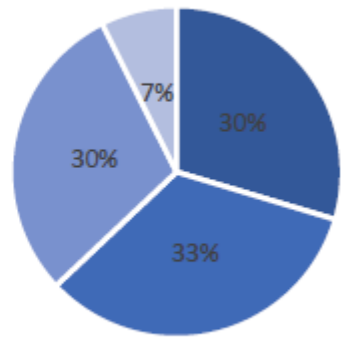

Peuteropvanglocaties

- Ja
- Nee
- Alleen in specifieke situaties
- Er zijn geen kinderen met een andere thuistaal/het gebeurt niet

Basisscholen

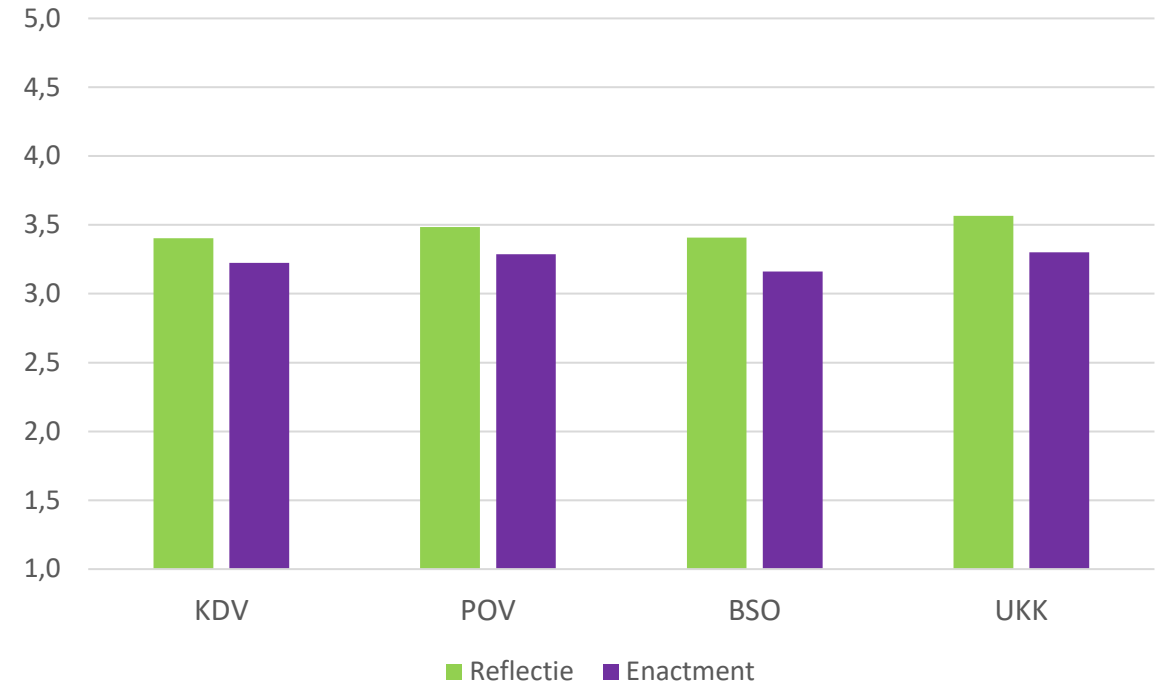

Figuur 3.5.8 Talenbeleid: mogen kinderen de eigen thuistaal spreken op de groep?

3. Mechanismes

- Reflectie
 - Kritisch reflecteren = vaardigheid (vraagt oefening)
 - Begeleid + trigger van 'buitenaf' (belang van samen optrekken)
- Enactment
 - Actief handelen naar overtuigingen
 - Uitproberen en zien dat het werkt

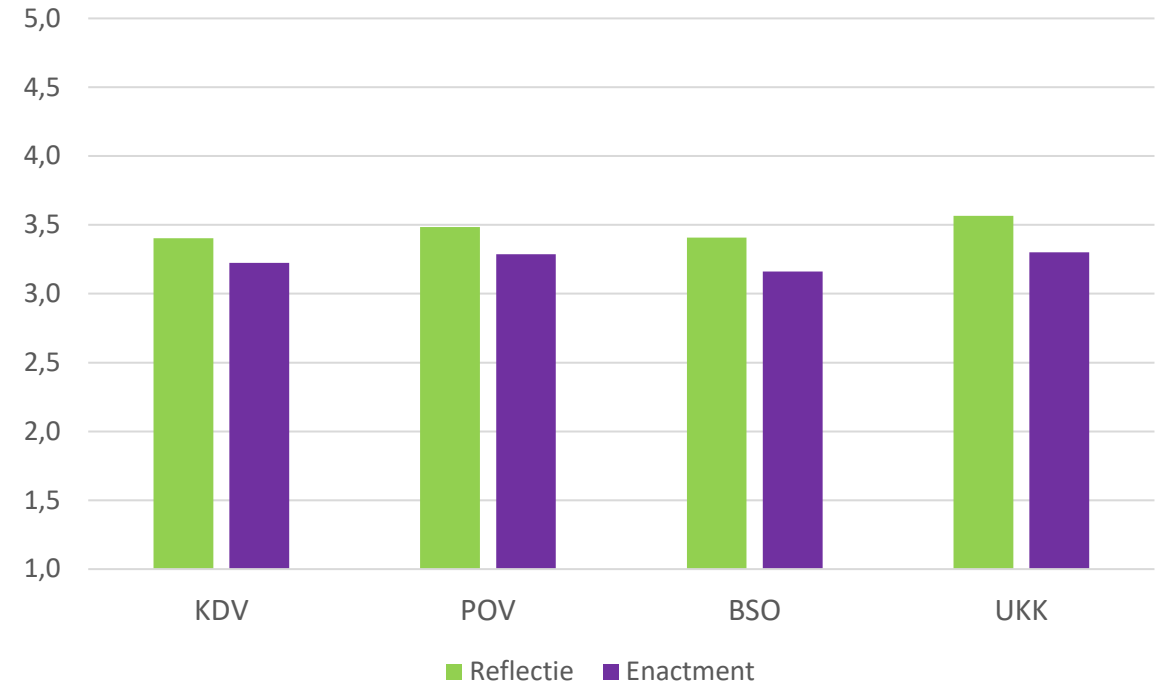
3. Mechanismes

■ Reflectie

- Positieve samenhang met educatieve kwaliteit (UKK)
- Positieve samenhang met professionalisering en competentiebeleving (UKK en LKK)
- Lager bij meer werkervaring (LKK)

■ Enactment

- Positieve samenhang met educatieve kwaliteit (LKK)
- Positieve samenhang met professionalisering en competentiebeleving (UKK en LKK)
- Lager bij meer werkervaring (LKK)

Take home message

- Interculturele competenties hebben versterking nodig
- Inzetten op de relatie tussen overtuigingen en praktijk
 - Competentiebeleving is één van de sleutelfactoren
- Lerende organisatiecultuur tav diversiteit en inclusie